

Haridus- ja Teadusministeerium
Munga 18
50088 Tartu

Teie 8.05.2018 nr 8-1/18/2333
Meie 06.06.2018 nr 4/173

Arvamuse esitamine kõrgharidusseaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Mailis Reps!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Haridus- ja Teadusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust kõrgharidusseaduse eelnõu (edaspidi: eelnõu) kohta.

Kaubanduskoda pooldab eelnõu ideed kaasata rohkem erasektorit tööturule vastava õppe ja teadustöö kujundamisele, kuid leiab, et eelnõus esineb probleemseid kohti antud eesmärgi täideviimiseks.

Tööturu osapoolte kaasamine

Eelnõusse on lisatud üldine säte, mille kohaselt tööturu osapooled osalevad tööturu vajadustele vastava õppe kujundamises ja oma tegevusvaldkonnaga seotud õppekavade arendamises ning pakuvad muul sobival viisil tuge õppe korraldamisel. Kaubanduskoda hinnangul on oluline, et ettevõtjad oleksid kaasatud õppetöösse. Neil on olemas praktiline kogemus ning teavad kõige paremini, milliste oskustega töötajaid neil vaja on ning mis valdkonna töötajatest on kõige enam puudus. Seetõttu leiab Kaubanduskoda, et eelnõus peaks olema selgemalt välja toodud, mida eelnimetud sätte all on mõeldud. See tähendab, kuidas tegelikuses peaksid olema tööturu osapooled kaasatud vajadustele vastava õppe kujundamises.

Teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimine

Eelnõuga muudetakse teadus- ja arendustegevuse korralduse seadust (edaspidi TAKS). TAKS-i muutmisega kaotatakse ära avalik-õiguslike teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimine ning asendatakse see tegevustoetusega. Tegevustoetus jaguneb 80% ulatuses baasrahastuseks ja kuni 20% ulatuses tulemusrahastuseks. Eraõiguslike teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimine jääb, kuid kavatakse järk-järgult vähendada ning täielikult kaotada aastaks 2023.

Kaubanduskoda leiab, et eraõiguslike teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimise järk-järguline vähendamine ning lõpuks ära kaotamine ei vasta eraõiguslike teadus- ja arendusasutuste õiguslikule ootusele ning mõjub negatiivselt ettevõtluse ja teadusasutuste koostööle.

Eraõiguslikud teadus- ja arendusasutused, kes 2017. aasta korralisel evalveerumisel said positiivselt evalveeritud, on õiguslik ootus saada riigilt täies mahus baasfinantseerimist või eelnõu kohast tegevustoetust. Eraõiguslikud teadusasutused on kandnud kulutusi ning teinud vajalike ümberkorraldusi, et saada positiivselt evalveeritud. Sellest lähtuvalt ei tohiks riik kuni järgmise korralisele evalveerimisele vähendada eraõiguslike teadus- ja arendusasutuste rahastust ning seda ka tulevikus, kui eraõiguslik teadus- ja arendusasutus vastab siiani nõuetele ja tegeleb riigi või avaliku huviga seotud teadus- või arendustööga. Riik on lubanud ettevõtjatel osaleda evalveerimisel, et tagada parem teadus- ja arendustöö Eestis. Eraõiguslike asutuste toetuse vähendamine ning lõpuks ära kaotamine aga ei täidaks varasemalt seatud eesmärki.

Samuti vähendab baasfinantseerimise kaotamine tulevaste eraõiguslike teadus- ja arendusasutuste soovi saada positiivselt evalveeritud ja täita avalikke ülesandeid, sest riigipoolne rahastus ning toetus oleks minimaalne. Sellest kaotaks enim aga riik, sest baasfinantseerimist jagatakse riigi ja avaliku huviga seotud teadus- ja arendustöö tegemiseks. Seega jääb avaliku huviga seotud teadustöö avalik-õiguslike teadusasutuste kanda, sest eraõiguslikel teadusasutustel ei ole võimalik leida rahastust ka mujalt. Teiseks mõjutaks riiki negatiivselt erasektori teadus- ja arendusasutuste mittekaasamine avaliku huviga seotud arendustöö tegemisse asjaolu, et eraõiguslikud teadus- ja arendusasutused saaksid tegeleda spetsiifilisemate ja päevakajalistemate

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

arendustöödega, milleks avalik-õiguslikel teadus- ja arendusasutustel ei ole piisavalt inimressurssi või aega tegeleda.

Kaubanduskoja hinnagul baasfinantseerimise asendamine sihttoetustega ei taga samasugust kindlust kui baasfinantseerimine. Esiteks kaob ära stabiilne toetusmehhanism teadus- ja arendustöö tegemiseks ning teiseks ei ole sihttoetuse summad samas suurusjärgus kui baasfinantseerimisel. Seda väljendab ka asjaolu, et eelnõu seletuskirja järgi eraldakse eraõiguslikest teadusasutuste baasfinantseerimisest üle jääv rahastus avalik-õiguslikele asutustele ning vaid osa sellest suunatakse sihttoetuste rahastamiseks.

Kuigi avalike teadus- ja arendusasutuste finantseerimine on riigi seisukohalt oluline, on sama oluline toetada ka eraõiguslike teadus- ja arendusasutusi. Eraõiguslikud teadus- ja arendusasutused saavad hetkel baasfinantseerimist samasugustel alustel kui avalik-õiguslikud teadusasutused, seetõttu ei tohiks eraõiguslike teadus- ja arendusasutusi rahastusest ilma jätta ning kohelda ebavõrdselt. Samuti on eraõiguslikud teadus- ja arendusasutused paremad koostööpartnerid ettevõtjatele, sest eraõiguslike teadusasutuste peamine eesmärk on aidata kaasa riigi ja majanduse arengusse.

Sellest tulenevalt leiab Kaubanduskoda, et eraõiguslike teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimine tuleb jätta alles või muuta tegevustoetuseks. Samuti võiks eelnõus paremini kajastuda, kuidas on kaasatud ettevõtjad vajadustele vastava õppetöö kujundamisse.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Koostanud: Indrek Tops indrek.tops@koda.ee 604 0071